

Dat moeilijke en onhandelbare kinderen en hun ouders vaak scheef worden aangezien, zeker in een samenleving waarin opvoeding tot een heuse hype is uitgegroeid, stuit haar tegen de borst. Verslaafd aan haar beroep, beseft kinderpsychiater Lieve Swinnen, zelf moeder van drie grote tienerzonen, dat dit lang niet altijd makkelijk is. Ze is er bovenal van overtuigd dat ieder kind een nieuwe kans verdient.

Ilse Van Halst

'Je oogst niet altijd wat je zaait'

GENEESKUNDE boeide Lieve Swinnen uit Neerpelt al van jongs af. Dat ze iets met kinderen wilde doen, was ook snel duidelijk. Kinderpsychiater? Dat idee rijpte tijdens een vakantiewerk op de revalidatieafdeling van een ziekenhuis. „Met de jongvolwassenen die er herstelden na een ernstig ongeval, soms verlamd waren, voerde ik talloze gesprekken over hun leven. Van toen af interesseerde ik me steeds intenser voor de 'binnenkant' van de mens. De geest en de drijfveren van mensen, ze boeien me ontzettend.”

- *Vandaag is opvoeding een echte hype. Mensen worden overstelpt met boeken en programma's over opvoeding.*

Mensen willen de dingen nu eenmaal zo goed mogelijk doen, en dus gaan ze op zoek naar informatie. Niet omdat ze zo veel fout doen, wel omdat opvoeding heel wat complexer is dan voorheen. Naar welke school zend je je kroost? Welke studierichting is de beste? Wanneer mag de televisie aan? Vroeger hoefde je daarover je hoofd niet te breken. Ieder kind ging naar de dichtstbijzijnde school en op televisie was er niets vóór zeven uur.

Dat mensen speuren naar informatie over kinderen en opvoeding, en dus meer doen dan grasduinen in boekjes over mode of huisinrichting, juich ik toe. Daarom vind ik een tv-programma zoals *The Nanny* best wel nuttig. Natuurlijk wordt een langdurig proces danig samengevat, zodat het vaak extreem overkomt. Bovendien lijkt het alsof alle problemen in een wip de wereld uit geholpen worden, terwijl mensen in werkelijkheid hun gedragspatronen niet zo snel veranderen.

Pluspunt is echter ontgensprekelijk dat een dergelijk programma op televisie mensen aanzet tot praten en tot nadenken. Ze proberen zelf een aantal dingen uit en dat is goed. (*Knikt bemoedigend*) Alleen moeten ze beseffen dat je een probleem niet oplost louter door een tv-programma te bekijken en de bijbehorende raad te volgen.

- *Zijn er nu niet meer opvoedingsproblemen dan vroeger?*

De toename is zelfs zorgwekkend. Lijkt het misschien 'in' om te zeggen dat je kind ADHD heeft, een modegril is het beslist niet. Ik begeleid kinderen met ontwikkelingsproblemen en wie bij mij terecht komt, voldoet heus niet aan wat je mag verwachten van een kind op die leeftijd. Aanhoor je wat ouders van een kind met ADHD over hun dagelijkse leven te vertellen hebben, beseft je pas welke impact die aandoening heeft op een gezin. Dan zouden mensen niet meer schamper opperen: „Moeilijk kind? Bij mij zou het niet waar zijn! Het moet gewoon korter gehouden worden.”

De oorzaak van alle problemen ligt zeer zeker niet altijd bij het kind, maar echt niet alle problemen van kinderen zijn te vermijden zolang je hen maar goed opvoedt. Je oogst niet altijd wat je zaait. Wat niet zeggen wil dat opvoeden er niet toe doet. Opvoeden is heel belangrijk, zeker bij kinderen met een moeilijk temperament en een ongebruikelijke ontwikkeling. Echter stellen dat ouders oogsten wat ze zaaien, is een stuitende miskenning van de moeite die sommigen moeten

doen om hun kind een plaatsje te gunnen in onze samenleving. En ieder kind heeft recht op zijn plaats in de maatschappij. Ieder kind verdient een nieuwe kans, verdient het dat wordt uitgezocht waarom zijn ontwikkeling spaak loopt. Want zodra je dat weet, kun je bijsturen. Dat vraagt soms extra ondersteuning en extra maatregelen. Ik focus daarbij bewust niet enkel op wat moeilijk loopt, maar ook en vooral op de sterke kanten van het kind. Dat leer ik ook de ouders aan, want zij kunnen heel veel, als ze maar weten hoe ze de dingen moeten aanpakken.

- *Heeft u een verklaring voor die toename aan opvoedingsproblemen?*

Leven à la carte, zoals wij vandaag doen, schept heel wat onduidelijkheid en dat werkt voor heel wat kinderen niet. Kinderen hebben is vandaag niet langer het enige project van ouders, maar één van de vele naast relatie, werk, vrije tijd... Op alle vlakken honderd procent willen presteren, gaat niet. Ouders moeten erover waken niet enkel oog te hebben voor hun baan, maar ook aandacht te schenken aan hun gezin. Erg belangrijk bijvoorbeeld is het

samen eten als gezin, al hebben velen vanwege een drukke agenda daarvoor geen tijd.

Heel wat Vlaamse kinderen slapen ook te weinig. Vooral het verschillende slaapritme tijdens de week en 's weekends schept problemen. Daarmee wil ik niet gezegd hebben dat we de klok moeten terugdraaien, en beter onze computers buiten gooien, maar we moeten dringend met z'n allen op de rem gaan staan en ons bezinnen of we ons leven niet wat meer structuur en rust kunnen geven.

Ik ondervond zelf aan den lijve hoe snel kinderen door gebrek aan structuur en regels ontoelaatbaar gedrag gaan vertonen. Zeven jaar geleden werkten we tijdens de vakantie in ons huis. Een chaotische tijd was het. Nadien trokken we er met ons gezin even tussenuit. Ik wist niet wat ik zag! Mijn drie zonen waren onbeleefd en haalden dingen uit die ik nooit voor mogelijk had gehouden.

Maar niet alleen ouders moeten hun verantwoordelijkheid ne-

men, iedereen moet mee denken. Neem nu de huidige wetgeving omtrent echtscheiding. Daarin wordt met iedereen rekening gehouden, behalve met het kind. Welke rechten hebben kinderen?

We moeten dringend met z'n allen op de rem gaan staan en ons bezinnen of we ons leven niet wat meer structuur en rust kunnen geven

- *Uw zoon Simon kreeg leukemie. Hoe ging u daarmee om?*

Simon werd een eerste keer ziek in 1994 en herviel vijf jaar later. Zo'n levensbedreigende ziekte veroorzaakt heel wat stress in je gezin, maar het was zeker niet allemaal kommer en kwel. Mijn schoonmoeder zegt altijd: „Als de deur dicht is, draai je om. Misschien staat een raam open.” Simons ziekte bracht ons als gezin dichter bij elkaar. Ook

van onze vrienden genoten we veel steun, en ik van mijn patiënten. Onbewust putte ik ook kracht uit mijn geloof. Je kon me in die tijd vaak vinden in de kapel van het ziekenhuis.

Soms vroegen patiënten me hoe ik met hun problemen kon bezig zijn, terwijl mijn eigen kind zwaar ziek was. Ik vond dat niet zo'n groot verschil. In beide gevallen word je in je kind geraakt. Je kunt moeilijk meten wat erger is: een kind met leukemie, dat na behandeling de draad van zijn leven weer kan opnemen, of een kind met autisme, een blijvende handicap?

- *Loopt bij u thuis alles op rolletjes?*

Neen hoor! (*Schater!*) Het is niet omdat ik kinderpsychiater ben, dat ik beter opvoed dan een ander. Vorig jaar stelde ik een scheurkalender samen met een opvoedingstip voor elke dag. Hoe gaan we om met televisie? Wat als de kinderen ruziën? Hoe ze zinvol verwennen? Dat soort dingen. De kalender kan elk jaar opnieuw worden gebruikt, want opvoeden doe je elke dag. Ook bij ons thuis hangt er eentje in de keuken. Moet je de commentaar van mijn zonen horen. „Zeg mama,” tikken ze me dan lachend op de vingers, „dat doen wij hier toch ook niet!”

© Mine Dalemans